

KEMENESVIDÉK

KÖZÉRDEKŰ FÜGGETLEN UJSÁG.

„KIS CZELL és VIDEKE.”

Megjelenik minden vasárnap.

„KIS-CZELL és VIDEKE.”

Előfizetés:

Egy évre 8 kor. | Negyedévre 2 kor. —
Fél évre 4 kor. | Egy év száma 40 — 20

Felelős szerkesztő:

Huss Gyula

Helytartó:

Celdömölk, „Sas”-szálloda, 5-os számú szoba. — Ide intézendők a lap szellemi és anyagi részét illető mindennemű küldemények.

Tanítók dolga.

A két nagy gyűlés, melyet a magyar-

tanítókat meg Budapesti gyűlésükre felhívta, megdöbbentő mélységeit mutatták ki a tanítók nyomor

mosai ma is ugyanabban a súlyos anyagi helyzetben szinylődnek, melyben tíz esztendő előtt. Helyzetük nem javult, valahányszor a magyar tanítóktól megszokott alázatos hangon kértek valamit, ígéreteken kívül nem kaptak semmit. A nagy elégtelenség, amely a tanítóság körében dul, elementáris erővel tört ki a gyűléseken. Emberemlékezett óta panaszkodnak a tanítók rossz javadalmazásuk miatt, a nyomorúság, sőt inség állandó lakói sok falusi iskola háznak.

Nem mondhatnók ugyan, hogy utóbbi évtizedben nem emelkedett volna a tanítók jövedelme, de az emelkedés éppenséggel nem áll arányban az életigények s az élelmiszerek árának emelkedésével. Négy száz forint a minimuma a tanítói fizetésnek s ebből manapság még egy gyári munkás sem tud megélni.

Amidőn a tanítónyomorúságról van szó, nem beszélünk a városi tanítókról, akiknek nagyobb alapfizetésük és számos melékijövedelmük van, hanem a falusi, leginkább nemzetiségi vidékeken működő tanítókról, akik pedig oly nagyfontosságú kulturmissziót teljesítenek. Ezer és ezer tanító van

ilyen s egyik legfontosabb feladata az államnak és társadalomnak, hogy ennek, a magyarországi gyémánt állapotnak véget vessen.

Idén már nem kértek, hanem követeltek a tanítók; olyan radikális hangokat még egy tanítógyűlésen sem hallottunk. Nem is beszéltek másról, mint a maguk nagy nyomorúságáról s elkecserevedve tárgyalták az állam és a társadalom közbösségét.

És ami szintén legelőször történt meg, egyes kollégák felszólították a tanítókat, hogy a nemzetközi osztályharc alapján szervezkedjenek és így igyekezzenek jogos érdekeiknek érvényt szerezni. — Nagy megnyugtatónkra szolgáltak, hogy a nemzetközi harcra való felszólítás a hazafias megnyilatkozások egész sorozatát váltotta ki a tanítógyűlésből; a nemzet napzsamosai ma is ugyanazok, akik voltak annyi évszázadon keresztül: becsülettel szolgálják a hazát, az ifju nemzedék szívébe ültetik a hazafias lelkesedés palántáját, amely kikél és megtartja e néppel az ezeresztendő hazát.

Intő jel azonban ez az incidens az illetékes körökre nézve, hogy ne várakoztassák sokáig a tanítóságot, orvosolják sérelmeit, mert Isten óvja Magyarországot attól a veszedelemtől, hogy a tanítói kar is a mindent ígérő internacionálé karjai közé vessen magát.

A szocializmus és a morál.

BONNAT ZSIGMOND egyetemi tanár.

Ma a szocializmus? Nem egyéb, mint a társadalmi mozgalom, melyben az úgynevezett nép, a munkás, a földmivelő vagy a negyedik, a legalsó osztály törekszik uralomra. Mint minden társadalmi törekvés, ez is teljesen jogosult. És ha a világ történelmet tekintjük, azt látjuk, hogy szemünk számos hullámon keresztül halad a mai realizmusba és hogy idővel okvetlenül uralomra kell jutni a társadalom legalsóbb osztályának. Ezt a menetet, folyamatot semmiféle ember hatalma sem állíthatja meg. A szocializmusnak tehát jövője van. De fontos kérdés, hogy egyelőre lesznek-e nagyobb sikerei? Rendes körülmények között sem. Ha csak egy véres, egy szörnyű forradalom nem diktál egyes pontokat, mint 1649-ben és 1792-ben, mint erőlenebb lesz a szocializmus. Később üldözésnek, elnyomásnak lesz kitéve. Előbb az anarchis-takon kezdik az üldözést, utóbb a szocialista vezérekre kerül a sor, végül mindnyájukra. Az idealizmus még a hullámokban sem türi meg a szocializmust, mely merő individualizmus, vagyis az egyének részvénytársasága. — Mikor ugyanis a három eszmét, a szép, jó és igaz eszméjét egy-ségsben fogja fel az ember, mikor a tekintély és hagyomány s az általános nagy elvek uralkodnak bensőnkben, akkor nem lehetünk barátjai a realizmus széthulló, szétmálló társadalmi felfogásának, relativizmusának.

TÁRCA.

Keresztelés.

— Irta: VETÉSI L. —

Ne mondjátok, oh nemondjátok, hogy a kultúra még odáig nem hatott, délibabos róna ez apró bogárhátú hajlékához. Nézzétek ott van a nyomtatott papír, az újság. Ablak üveget pótol a tenyérsi ablakon.

Csak még a tanya embriója a kis ház. Az órazen fődéle, a csodház. Fölötte kovályog a habos felhőnyáj, a mocsáros vidék szélein szárcsák, bibicek sipongnak, golyák gubbaszkodnak, vadkacsák tollázkodnak, nád lábán fekete pőcák kergetőznek. A csönd főséges és félelmetes.

Egyszerre megtöri a csöndet az ekések

zaja. Zizeg a nád. A kalaszos tabla szélén felvakkán egy aprócska gyerek, fékevesztett türelmetlenséggel szágult a kutyém felé s már megszűröl adja a jelt visító szavával.

— Apám, édes apám!

A gém még egyre nyekereg. Javabéli ember a nagy faedényt déli itaira tölti nyájának. Pipáját a heverő polcra rakta fel: a kalapja pántlikájába. Széles ingjét szelős riszálja, acélos izmok feszülnek meg alatta.

Ujra a gyermek hangja hallatszik.

— Apám, édes apám!

Az ember ügyet vett e szóra, felneszel és rászól a gyerekre, ki már alig győzi szusszal.

— Mi a, no ...

— Babánk lett, kis babánk. Jöjjön kend haza.

A délceg termet kiegyencsedik. Szurok

szeme örömben táncol, jobb kezével lekajja a pörgét és az első mimutumban nyilván az örömtől, úgy vágja a földhöz, hogy poszdórává törik a garasos pipa, a mi mellett annyi andalgása szállt füsté.

Szaporán üget a bogárhátú házhoz, a kis ököl fickó alig ér nyomra. Így meg az egy ideig. Akkor egyszerre ellankad az ember, lépése vancorog. arcáról elfujta a gond a nagy örömet. Az élet gondja, ez az irigy vénasszony, aki lépten nyomon elibéd férkőzik, nem birsz vele. megmarkol, leteper, legyőz, nagy erőd dacára, olyan nagy potentát az.

Ennek az irigy vén asszonynak csuf képit látta meg az ember. Az élet, az öröm pirosságát lemosta legott és az ijedtség sága feketével meszelte végig.

— Nem lehet ... nem lehet ... nem öröm ez nekem.

RETAY és BENEDEK

Óltárápítók és templomberendezési műintézetek, egyházi szerek és zászliók gyára, elváltatni templomok teljes berendezését, felszerelését, kifosztását és kikövezését.

BUDAPEST. IV., VÁCI-UTCA 59. SZ.

Különben maga a szocializmus is súlyos helyzetbe jutott és erősen érzi az idealizmus hatását. Minden ízében bomlik. Rézszekre, pártokra osztlik, melyeknek okásenki sem tudja megmondani vagy állítólag nem akarja bevallani. Mert ugy szoktuk mi emberek. hogy a mai irányok, pártok hiveit rosszasággal, romlottsággal, hamissággal, vádoljuk, mintha tehetnének róla, hogy nekik más meggyőződésük van.

A szabadelvűt gyűlöli a reakcionárius, a klerikális, a realistát az idealista, a merkantilistát az agrárius és így tovább a mai társadalom ezerféle csoportjából az egyik a másikat. Pedig az illetők csak annyiból okai a gyűlöletnek, amennyiben részei, tagjai, valamely gyűlölő és gyűlölő osztálynak, melyből nem tudnak vagy nem óhajtanak kiválni, lelkükre nem hatott annyira az idealizmus vagy realizmus, hogy szakíthatnának.

De hát mi az oka a szocializmus bomlásának? Az ébredő és győző idealizmus mely szívünkben, elménkben új életre kelti a tekintélyi morált. Így látni a XVIII. század végén, mikor a társadalomból lassankint pusztulnak a politikai és szocialis utópia mesterei vagy legalább ártatlanoknak, egyszerű ábrándozóknak tekintik őket. 1815 körül elérte délpontját az idealizmus és a realizmus utjára tér az ember. Az egész művelt világot betölteni látszik az anyagi érdekek hangoztatása. Államférfiak és politikusok tele vannak anyagi érdekekkel.

De mintegy husz év óta ébredezik, sőt ma már derekasan működik az idealizmus, mely gyarlónak, hitványanak, romlottnak vallja az embert, akit meg kell fékezni és a jóra kényszeríteni. Reális időbeli lágyaságunk jönnek tartja az emberi természetet s ezzel indokolja az egyén önállóságának, szabadságának követelését; ideális időben az ellenkező szempontból indulunk ki s meg akarjuk fékezni az embert. Most tehát nagyszerű kép tárul elénk, az ideális és reális gondolkodás harbanak képe.

Mivel a moral kérdése foglalkoztatja az embereket, a szocialisták sem menekülhetnek előle és számos bölcselejük, gondolkodójuk részint a maga, részint mások megnyugtására fejtegetik a moral kérdését s igazolni akarják az idők árjával mó-

dosuló tanaikat. Például az egyik azt mondja, hogy a szolidaritás a moral, a másik, hogy maga a szocializmus a moral, a harmadik, hogy a társadalmi igazságosság a moral, a negyedik, hogy a hamunitás a moral, az ötödik, hogy az egyenlőség a moral. És így tovább.

Mikor azt hallom merészen hangoztatni, hogy maga a szocializmus a moral, eszembe jut azt felelni rá, hogy ma nincs már igazi szocializmus azért is vannak annyi pártra, felekezetre töredezve, bomolva. Most csupán munkások vannak, akik bérharcot indítanak a gyáros ellen, vannak anarchisták, akik a fejedelmekre és vezető államférfiakra leskelődnek, de igazi szocialisták, amelyeneket a XIX. század lelkes emberei között ismertünk, akik rajongtak a gondolatért, hogy az ember édes testvére, hű telebarátja embertársának, ma ily szocializmus nem lehetséges. Ma van patriarchális védelme a szegény kisiparosnak, ma fensőbb erkölcsi szempontból bizonyos atyai jóakarattal tekintünk az inségesre, a nyomorgó munkásra: ez azonban idealisztikus, nem pedig szocialisztikus gondolkodás.

Sokan megütközhetnek azon, hogy én most, mikor lapjaink minden hasábján találunk szocialis, szocializmus, szocialista szókkal, mikor a szociológiával foglalkozik minden árva gondolkodó, mikor vérengző szocialis lázadások, szörnyű forradalmak állnak előttünk: akkor merem állítani, hogy igazában véve megszűnt, pihenni tért a szocializmus, mert szívünkben elhaladtak a tápláló eszméi. De rendszeren ez az erkölcsi intézmények, alkotások sorsa. Sokszor még élnek, látszólag virágznak, pedig már belülről korhadnak, romlanak, alapjaik süppednek, támaszaik dűledeznek és maholnap összeomlanak.

Ez a szocializmus mai helyzete. Mikor az emberiség a tekintélyét, az isteni moralt keresi és nagy részben megtalálja, senki még a szocialistákat sem elégítheti ki a reális idők lágy jósága, irgalmas altruismusa. Az isteni moral azonban nem ismeri a téktelen ember szabadságát, vallja ugyan a testvériséget és egyenlőséget, de nem a társadalomban, nem a tekintélyben és anyagi javakban, hanem Krisztusban s az Isten országában. De még a

menyországban sem fogadják el a teljes egyenlőséget, mert ott is elsőbbséget élveznek az Ur szentjei. De mikor elpihennek bensőnkben az idealizmus hullámai, ha lecsillapodnak hajbai s újra az alkotó részek szabadságáért kezdünk rajongani, akkor nem lesz hiu cégér a szabadság, egyenlőség és testvériség eszméje, hanem termékeny idea, melyet a győzelmes szocializmus zászlain szívesen olvassunk unokáink.

UJDONSÁGOK.

— Olvasóinkhoz. A harmadik negyednek is vége felé járván, tisztelettel kérjük helybeli hátrálkos előfizetőinket, különösen azokat, akik nemcsak az utolsó negyeddal, hanem előbbrel is hátrálkban vannak legyenek szívesek nyugtáikat lapunk kézbesítőjéül *mielőbb* kiváltani. mert nekünk is szükségünk van a pénzre, Önzetlenül, becsülettel szolgáljuk Kiscell és vidéke közönségének érdekeit, mint pártoktól, *kiegészítől* teljesen független, szökimondó sajtóorganum, így kérjük közönségünk, legyen szíves a nekünk járó, megszoigált előfizetési díjakat kifizetni.

— Tulipán ünnepély. Tegnap kezdődött szombathelyi tulipán-ünnepély, áruminta kiállítás és zászlószentelés ma ér véget Szombathelyen. Az ünnepélyen sem Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter mint védnök, sem Saterényi József államtitkár elfoglaltságuk miatt nem tudnak megjelenni. A kereskedelmi miniszterium képviselőiben Szüry Dénes miniszteri oszt. tanácsos vesz részt az ünnepélyen.

— A tüzoltó-egylet feloszlás előtt. Hetek óta felszínen tartjuk már lapunkban az önkéntes tüzoltó-egylet kebelében dúló válságot, mely ma már oda fajult, hogy a tüzoltó-egylet feloszlás előtt áll. A tüzoltó-egylet kebelében felmerült differenciáknak, mint azt már több ízben megírtuk, a főparancsnok, Pálovits József az okozója. A tüzoltó főparancsnok dőlőfős, gőgös magaviselete, önkénykedése miatt az egylet tagjainak legalább kilenczetted része meggyűlölte ezt a nemes emberbaráti intézményt s mint velünk közlik, le fognak mondani tömegesen, ha Pálovits József főparancsnok ur becses személyével tovább is ott szándékozik grasszálni az egylet élén, mint főparancsnok. Nincs ma a tüzoltó-egylet kebelében Pálovits József egy-két személyes hívének kívül egyetlen olyan ember sem, aki Pálovits főparancsnok ur távozását ne látna szívesen. Szóval a tüzoltó-egyletet teljes az anarkia, fölfordultság, s így lesz mindaddig, amíg annak éléről Pálovits József ur el nem távozik. Nagyon könnyen meg-

Majd ismét egyet kettőt tántorodott előre Mi haszna, ha koldus vagyok. Petike már jóval előbb törtetett, messziről nógatta az apját; majd más gondolt s végighasított a gypégyat, hogy az apja jöttét megelőzze.

A puszták megszilidült fiát is csak előbbre vitték vágyai, meglátni az új lakót, az új ajándékot.

— Isten adjá gondnak.

A kis szobából csak ő hiányzott, hogy meg legyenek. Ott aztán felpütyörézte a kicsit, letabajgatta. Rézi néni, aki a városról jött, beleszólt ebbe az apai szerzetkezésbe.

Ne azt ted Andris, a gyerek nem maradós Keresztviz kell annak.

Keresztviz! ... Egy egész kazal gond szakadt az emberre. Az ijedség vad, élkéseredett nézetével tapadt a kis világgalra. Hogyan tegye ő azt meg? Ki fog neki be? Ki áll komának, hol veszi hozzá a költséget? Mert a menyországot sem adják ingyen. Aki föl nem véteti magát oda, az pogány országba jut menyország helyett.

Egészen összecsett. A kis apróságok Peti fensőbbége mellett kucorogtak a padlón s egy-egy tüdőzottsággal nézték az apust, Veronka

a kis öklit váltig a Peti lajblizsebébe akarta gyömöszölni, Nagy munka ez a kicsinek: nem bírta.

A földperemény ültöst köszöntött a nap. az esthajnal fatyola terült a vidékre, Egy korán ébredő kukik órcátlanul bepislógott az ablakablán.

Peti megrázkódott, a kicsinyek felsikoltottak — A halálmadar

Az ujszülött fáradt pillái felhúzódtak, erre a neki sok idegenszerűségre, két bizonytalan szeme banban révedezett ezen a furcsa, ezen a különös érthetlenségén, a bomlás első ibolyaszeme futott végig a bamba arcon, a kemény acélkarok megrázódtak. — Jóformán a Rézi asszony tartotta fel Andrást, hogy el nem esett. A kicsike pislógott, oda nézett a rámeredt szemekbe, melyen pilláin már kiült a szánás, a kétségbeesés szótlán, de mégis kiáltó szava, két kövér könyecsepp, ez a kis névtelen emberke könnyel látott legelőször és legutoljára — Azon- tul leragadt szemének burka Csak apró pillai mozogtak rendetlenül, az élet és halál apró harcáknaként.

Rézi asszony nagyot kiáltott. — Rosszul mondtam ember, Már a keresztviz is főlölesleges kutyvet hozzatok, en is megteszem a tempót.

A nagy száll emberhez szólhatott is a szó; nem értette. Peti ugrott le a padlóról nagy igyekezettel, de soká motozott. Ma nemhiába, hogy az édesanya beteg, nincs helyem semmi. Végre is az ablak előtt találta meg a csobolyót abban koryogott valami háromnapos víz, szaladt be vele.

Addig Rézi asszony is a rémület tehetetlenségével zúzott össze a pitvarban mindent. Ő se talált.

Ne keresse néni, van ebben. — Ádd hamar gyerek. Csak későn ne legyen.

Sietett vele szörnyen; az ajtóban egy ke- meny szó állította meg.

— Vége ... vége ... meghalt.

Rézi asszony visszafordította a csobolyót szük száján kicsurgott némi kis maradék víz végig szentelte vele a gyereket. ... Imre én téged megkeresztetek a teremő Isten nevében.

Az apróság szendergő örök álma mosolygóra fordult. És e pillanatban a bogárhátú ház minden jelenlévője egész bizonyosra vette, hogy ez a szelid mosolygós *csobolyó* az any- gyalkak társaságába.

M. Kir. államvasutak nyári menetrendje, érvényes 1906. május 1-től.

Oda.		Székesfehérvár — Kis-Cell.				Vissza.		
5062	5002	5000	5006	23	Szv. 5005	Szv. 5001	Szv. 5003	Tvsnz. 5065
II-III	I-III	III-I	III-III		I-III	I-III	I-III	II-III
				nd Budapest k. p. u.	5009	1035	905	932
430	927	214		nd Székesfehérvár —	610	822	604	912
438	929	226	910	Fejér-Zichyfalva —	557	810	551	917
	948	+25	+92	Rétipusztá-Csór 186. sz. ór.	546	+800	541	+848
62	1001	247		Várpalota —	535	750	531	823
	1608	954	910	Pét —			523	713
		-391	-934	Óskü 146. számú órház	+517	+734	+515	+713
	1034	311	1006	érek Hajmáskér (24) —		729	508	713
726	1025	312	1006	ad Kádárta 205. sz. ór.	508	724	505	713
-739		+320	-1015	érek Jutas (13. 24) Almádi fürdő		+716		643
1	1039	327		nd Veszprém (13) —	452	711	453	643
826	1115	355	1012	érek Jutas 13, 24 (Almádi fürdő)	429	644	429	622
	1021	300		érek Márkó 214. sz. ór.		731	515	
	1046	335		nd Herend —		706	448	
	+1105	+352		Szent-Gál —		+652	+434	
	1117	403		Városlőd —		645	427	
	1134	416		Ajka —		635	417	
	1449	441		Tócsk-Berénd 240. sz. ór.		511	335	
	1201	441		Deveser —		605	341	
	1208	446		Somlyó Vásárhely —		+552	312	
	1221	458		Tuskevár —		529	317	
	1230	505		Karakó-Szöresök 255 sz. ór.		520	302	
	1237	511		Boba —		522	255	
	+1243	+516		érek Zalaegerszeg 14 —		+515	+248	
	1257	528		érek Boba 14 —		502	235	
	546	913		érek Kiscell 11. 14 —			929	
	100	529		érek Szombathely 11 —		501	234	
	114	541		érek Budapest k. p. u. 11 —		448	220	
	304	646	1025			250	1231	
	1036	679				938	647	50

A már 32 éve a kerékpárvilágot uraló eredeti angol **Malical Premier** s **The Champion** kerékpárakat dupla harang csapágygyal, 3-5 évi jóállással, minden arifelemelés nélkül szigorúan az eredeti gyári árakon 12 és 15 koronás részletekre adjuk és kerékpár alkatrészeket az egész világon létező összes kerékpárakhoz (külső és belső gummik, csengők, lánjak, pedálok, láncok, csusok, eszeseket, stb.) óriási forgalmunk következtében

30% árlésszállítással

szállítunk vidékre és bárhová.

Elsorendű Singer varrógépeket nagybani eredeti gyári árban 75 korona-tól feljebb adunk.

Láng Jakab és fia

kerékpár és varrógép nagykereskedők, Ausztria-Magyarország legnagyobb, legrégebbi és legmegbízhatóbb kerékpárakktára, **BUDAPEST, József-körút 41. szám.** Fióküllet Baros-tér 4. II. Zsigmond-u. 9.

Javításokat saját műhelyeinkben szakertelemmel, olcsón csináljuk. — Használt gépeket becserelelm.

Dísz árjegyzékünk 1000 képpel kerékpár és alkatrészekről ingyen és bérmentve.

HORNYOS ZSINDELY

ALAGCSÖVEK

ISZAPOLT ANYAGBÓL

BÉRMENTAE minden állomásra.

Bővebbet: **GAYER GYULA** cegnel

Celldömölk.

.. Első Szombathelyi Gőztéglagyár. ..

Hirdetmény.

Jóka! összes művei (100 kötet, vászon kötés, nemzeti kiadás) teljesen új, eladó. — Továbbá egy eredeti

The Singer

kabinetasztalos himző- és varrógép szinten eladó. — Cim a kiadóhivatalban.

SZEIFERT JOZSEF POZSONY

cs. kir. udv. fegyverszállító. — Interurbahn telefon 252.

Ajánlja dus raktárát:

Henri Pieper
eredeti
Diana fegyverekből
ugyszintén előszerű
Hemmerle-féle
fegyverekből

J. P. Sauer u. Sohn
cég
Krupp Frigyes-féle
különleges acélsövü
fegyverekből,

eredeti gyári árakon.

Legujabb!! Browning-féle önműködő ismétlő seretes vadászfegyver 12 öbn. ered. gyári áron azaz 210 kor-ért nálam kapható
Cs. es kir. állami áruda által osztrák-magyar füstnélküli I. számú vadászati és tárcsa-lépporral töltött töltények, továbbá szállítok minden fajta kész vadásztöltényeket mindenkor pontosan és frissen töltve minden kaliberühöz a legolcsóbb áron.

Vadászati, utazási és sportkülönlegesség! Saját lövölde!
A pozsonyi II-ik mezőgazdasági országos kiállítás alkalmával vadászfegyvereim és vadászeszközök az egyedüli aranyérmert nyertek.

Huss László

„Vadászkürt“ vendéglője Szombathely, Hollán Ernő-utca. — A főtisztelendő papság, a jegyzői és tanítói kar kedvelt találkozási helye. — Magyar konyha! — Somlyói és Badaconyi borok, valódi tiszta, hamisítatlan minőségben. Mérsékelt árak!

Kronsteiner Károoly

cs. kir. oszt. szab. Magy. kir. szab.

om lokzat-festékek.

gendő 10 négyzetméternek kétszeri mázolására.

MOSHATO MAZOLASOK

uymint zománc homlokzatfesték, száraz és lapidonfesték, pépnem 50 aranyülatban, vízben mosható, egyszeri bevonásra fed, színtel nem hagyja.

Kimerítő prospektusok és mintalapok ingyen és bérmentve.